

Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Gurkenproduktion

- Arbeitsblatt für die Unterweisung
von polnisch sprechenden Saisonarbeitskräften -

**Landwirtschaftliche Berufsgenossenschaft
Mittel- und Ostdeutschland**

- Technischer Aufsichtsdienst -

Hoppegartener Str. 100
15366 Hönow

Telefon: 03342 / 36-0
Fax.: 03342 / 36-1230

Auch für Saisonarbeitskräfte trägt der Unternehmer die Verantwortung für deren Sicherheit und Gesundheitsschutz. Das heißt, dem Unternehmer obliegen aus den Unfallverhütungsvorschriften (VSGen) und aus staatlichen Arbeitsschutzvorschriften bestimmte Pflichten:

- Der Unternehmer hat geeignete persönliche Schutzausrüstung unentgeltlich zur Verfügung zu stellen (VSG 1.1 § 14) z.B.
  - Sicherheitsschuhe (DIN EN 354 S 2) beim Umgang mit landwirtschaftlichen Fahrzeugen und Geräten (Traktorfahren)
  - Schutzhandschuhe
  - Wetterschutzkleidung bei Arbeiten bei Regen
  - Beim Ausbringen von Pflanzenschutzmitteln persönliche Schutzausrüstung entsprechend der Betriebsanweisungen nach GefStoffV z.B.
    - Augenschutz
    - Pflanzenschutzhandschuhe
    - Kopfschutz
    - Fußschutz
    - Atemschutz
    - Pflanzenschutzanzug
- Der Unternehmer hat sicher zu stellen, dass technische Arbeitsmittel nur in sicherem Zustand eingesetzt werden (VSG 1.1 § 1 DA 2; VSG 3.1)
- Die Anforderungen an die sicherheitstechnische und arbeitsmedizinische Betreuung der Saisonarbeitskräfte sind als erfüllt anzusehen, wenn eine sicherheitstechnische und arbeitsmedizinische Bewertung der Arbeitsplätze vorliegt (VSG 1.2 § 1 DA)
Dazu kann auch Anlage 1 genutzt werden.
- Der Unternehmer muss sicherstellen, dass nach einem Unfall sofort Erste Hilfe geleistet und eine erforderliche ärztliche Versorgung unverzüglich veranlasst wird (VSG 1.3 §1). Das bedeutet u.a., dass bei Außenarbeiten (Gurkenemte) in allen Arbeitsgruppen ein Ersthelfer, Erste Hilfe Material und eine geeignete Nachrichtenverbindung (z.B. ein Handy) für den Notfall vorhanden sein müssen (VSG 1.3 § 1 DA, § 2, § 4).
- Der Unternehmer hat die Arbeitskräfte jeweils vor der Beschäftigung zur Arbeitssicherheit und zum Gesundheitsschutz zu unterweisen (VSG 1.1 § 3). Das gilt auch für ausländische Saisonarbeitskräfte. Die Unterweisung muss für die Arbeitskräfte verständlich sein, d.h., sie muss in der Landessprache der Arbeitskräfte erfolgen.
Es ist dringend angeraten, die Unterweisungen in einem Unterweisungsbuch (bei der LBG Mittel- und Ostdeutschland kostenlos erhältlich) zu dokumentieren und unterschreiben zu lassen. Inhaltliche Schwerpunkte der Unterweisung sind in der Anlage 1 aufgeführt (**in deutscher und in polnischer Sprache**). Sie müssen jedoch in jedem Fall entsprechend den betrieblichen Gegebenheiten konkretisiert werden.

Unterweisung zu Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Gurkenproduktion**Instrukcja bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy produkcji ogórków**

<p><u>1. Allgemeines Verhalten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Der unmittelbare Vorgesetzte ist ..... Den Anordnungen des Vorgesetzten ist unbedingt Folge zu leisten. - Im Falle eines Unfalles oder bei Krankheit ist der Vorgesetzte sofort zu informieren. - Ersthelfer in der Arbeitsgruppe ist ..... - Das Erste Hilfe Material befindet sich ..... - Gemäß einer betrieblichen Anweisung ist der Genuss von Alkohol während der Arbeitszeit untersagt. - Gesetzlicher Unfallversicherungsschutz gilt nur für die festgesetzte Arbeitszeit (nicht während der Freizeit). 	<p><u>1. Ogólne postępowanie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Bezpośrednim przełożonym jest ..... Względem zarządzeń przełożonego obowiązuje bezwarunkowe posłuszeństwo. - O nieszczęśliwym wypadku lub chorobie należy natychmiast powiadomić przełożonego. - Udzielającym pierwszej pomocy w grupie roboczej jest ..... - Środki pierwszej pomocy znajdują się ..... - Zgodnie z instrukcją zakładową spożywanie alkoholu w czasie pracy jest zakazane. - Ustawowe ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków jest ważne tylko podczas wyznaczonego czasu pracy (nie podczas czasu wolnego od pracy).
<p><u>2. Pflanzenschutzmaßnahmen</u></p> <p>2.1. Mögliche Gefährdungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Einwirken von Gefahrstoffen - Verletzungsgefahr beim An- und Abbau - Aufenthalt im Gefahrenbereich - Teilnahme am öffentlichen Straßenverkehr - Ausrutschen beim Auf- und Abstieg - Verletzungsgefahr durch bewegte Teile <p>2.2. Schutzmaßnahmen und Verhaltensregeln</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betriebsanweisungen nach Gefahrstoffverordnung beachten, - persönliche Schutzausrüstung tragen, - beim Traktor fahren Sicherheitsschuhe tragen, - beim An- oder Abkuppeln von Maschinen und Geräten nicht zwischen Zugmaschine und Anbaugerät treten, - vor Fahrtantritt auf öffentlichen Straßen Beleuchtungsträger anbringen, - beim Umgang mit Pflanzenschutzmitteln nicht essen, trinken und rauchen, - von Spritzflüssigkeit durchtränkte Kleidung sofort wechseln, - nach Umgang mit Pflanzenschutzmitteln Hände waschen. 	<p><u>2. Działania na rzecz ochrony roślin</u></p> <p>2.1. Możliwe zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oddziaływanie substancji niebezpiecznych. - Niebezpieczeństwo zranienia przy montażu i demontażu. - Przebywanie w strefie zagrożenia. - Uczestnictwo w publicznym ruchu drogowym. - Poślizgnięcie się przy wchodzeniu i schodzeniu. - Niebezpieczeństwo zranienia przez części ruchome. <p>2.2. Działania ochronne i zasady postępowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przestrzegać instrukcji obsługi zgodnie z zarządzeniem o substancjach niebezpiecznych. - Nosić osobiste wyposażenie ochronne. - Przy jeździe ciągnikiem nosić obuwie ochronne. - Przy podłączaniu lub odłączaniu maszyn i urządzeń nie wkraczać między ciągnik i podłączany sprzęt. - Przed włączeniem się do ruchu na drogach publicznych zamocować oświetlenie. - Podczas styczności ze środkami ochrony roślin nie jeść, nie pić i nie palić. - Odzież przesyconą cieczą do oprysku natychmiast zmienić. - Po styczności ze środkami ochrony roślin umyć ręce.

<p>2.3. Verhalten im Gefahrfall oder bei Störungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - bei Gefahr sofort Antrieb ausschalten, Feststellbremse betätigen und Motor abschalten, - Reparatur- und Wartungsarbeiten nur bei drucklosen Zustand des Spritztechnik und bei Stillstand des Traktormotors durchführen, - Sicherheitshinweise (z.B. Piktogramme) an der Maschine beachten. 	<p>2.3. Postępowanie w wypadku zagrożenia albo przy zakłóceniach</p> <ul style="list-style-type: none"> - W razie niebezpieczeństwa natychmiast odłączyć napęd, uruchomić hamulec postojowy i wyłączyć silnik. - Prace naprawcze i konserwacyjne przeprowadzać tylko w bezcisnieniowym stanie układu opryskiwania i po wyłączeniu silnika ciągnika. - Przestrzegać wskazówek bezpieczeństwa umieszczonych na maszynie (na przykład piktogramów).
<p><u>3. Folienlegen und -aufnehmen</u></p> <p>3.1. Arbeitsverfahren</p> <p>Das Folienlegegerät läuft als Aufsattel- oder Anhängegerät am Traktor. Dieser Arbeitsgang wird durch zwei oder mehrere Arbeitskräfte auf dem Gerät begleitet.</p>	<p><u>3. Układanie i zdejmowanie folii</u></p> <p>3.1. Metoda pracy</p> <p>Urządzenie do układania folii pracuje jako narzędzie naczepione albo podczepione do ciągnika. Ten cykl pracy obsługuje na urządzeniu dwóch lub kilku pracowników.</p>
<p>3.2. Mögliche Gefährdungen und Belastungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aufenthalt im Gefahrenbereich - Verletzung durch Quetschen z.B. beim <ul style="list-style-type: none"> - Einlegen der Folienrolle - Folienabrollen - Folienufrollen - Verletzungsgefahr beim An- und Abbau <p>Verletzungsgefahr durch nicht gesicherte Folienrolle</p>	<p>3.2. Możliwe zagrożenia i obciążenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebywanie w obszarze zagrożenia. - Obrażenie w wyniku zgniecenia, np. przy: <ul style="list-style-type: none"> - zakładaniu zwoja folii, - odwijaniu folii, - zwijaniu folii. - Niebezpieczeństwo zranienia przy montażu i demontażu. <p>Niebezpieczeństwo zranienia przez nie zabezpieczony zwój folii.</p>
<p>3.3. Schutzmaßnahmen und Verhaltensregeln</p> <ul style="list-style-type: none"> - nicht im Traktor mitfahren, - persönliche Sachen nicht im Hydraulik- und Steurbereich des Traktors unterbringen, - auf dem Gerät nur auf den vorgesehenen Sitzplätzen mitfahren, - Verständigung mit Fahrzeugführer gewährleisten, - nicht während der Fahrt auf- und absteigen, - vor Einlegen der Folienrollen Traktor abstellen und Fahrzeug verlassen, - Folienrollen nach dem Einlegen durch Sicherungsstifte sichern, - feste Schuhe tragen, - beim Traktor fahren Sicherheitsschuhe tragen, <ul style="list-style-type: none"> - Störungen nur bei Stillstand des Traktors und abgestelltem Motor durchführen, - bei An- und Abbau nicht zwischen Zugmaschine und Anbaugerät treten. 	<p>3.3. Działania ochronne i zasady postępowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nie jeździć jako pasażer na ciągniku. - Nie umieszczać rzeczy osobistych w obrębie układów hydrauliki i sterowania ciągnika. - Jeździć na urządzeniu tylko na przewidzianych do siedzenia miejscach. - Zagwarantować możliwość komunikowania się z kierowcą ciągnika. - Nie wsiadać ani nie wysiadać podczas jazdy. - Przed wkładaniem zwojów folii ciągnik wyłączyć i zejść z pojazdu. - Zwoje folii po włożeniu zabezpieczyć kolkami zabezpieczającymi. - Nosić mocne obuwie. - Przy jeździe ciągnikiem nosić obuwie ochronne. - Usuwanie zakłóceń przeprowadzać tylko po unieruchomieniu ciągnika i wyłączeniu silnika. - Przy montażu i demontażu nie wkraczać pomiędzy ciągnik i podłączany sprzęt.

<p><u>4. Gurkenernte</u></p> <p>4.1. Arbeitsverfahren</p> <p>Der Einsatzort befindet sich im Freien. Die Gurkenernte erfolgt durch den Einsatz eines Gurkenfliegers. Darauf befinden sich liegend die Arbeitskräfte. Die Gurken werden von Hand gepflückt und auf ein Transportband abgelegt.</p>	<p><u>4. Zbiór ogórków</u></p> <p>4.1. Metoda pracy</p> <p>Miejsce pracy znajduje się na wolnym powietrzu. Zbiór ogórków odbywa się przy użyciu maszyny do zbioru ogórków, na której pracownicy w pozycji leżącej ręcznie zrywają ogórki i odkładają je na przenośnik taśmowy.</p>
<p>4.2. Mögliche Gefährdungen und Belastungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Witterungseinflüsse - Rückenbelastung - Hautbelastung - Stichverletzung durch Insekten - Verletzungsgefahr beim Ankuppeln der Arbeitsgeräte oder der Anhänger - Absturz vom Arbeitsplatz u.a. beim Wendemanöver - herabstürzende Ladung (Großkisten) - elektrischer Strom (Hochspannung) 	<p>4.2. Możliwe zagrożenia i obciążenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wpływy atmosferyczne. - Obciążenie pleców. - Narażenie skóry. - Ukąszenie przez owady. - Niebezpieczeństwo zranienia przy doczepianiu urządzeń roboczych lub przyczep. - Upadek ze stanowiska pracy, na przykład przy manewrze zawracania. - Spadający ładunek (duże skrzynie). - Prąd elektryczny (wysokie napięcie).
<p>4.3. Schutzmaßnahmen und Verhaltensregeln</p> <ul style="list-style-type: none"> - wettergerechte Kleidung tragen (u.U. Sonnenschutz), - vor dem Umsetzen und vor Wendemanövern den Gurkenflieger verlassen, nicht herunterspringen, - Auf- und Abstiege des Gurkenfliegers benutzen, - den Gurkenflieger erst nach Aufforderung besteigen, - bei Hautproblemen Schutzhandschuhe tragen, - beim Kuppeln nicht zwischen Zugmaschine und Gerät treten, - Ladung sichern z.B. mit Zurrgurten, Rungen. 	<p>4.3. Działania ochronne i zasady postępowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nosić stosowną do pogody odzież (ewentualnie nanosić krem chroniący przed promieniami słonecznymi). - Przed przestawianiem maszyny do zbioru ogórków i przed manewrami zawracania zejść z maszyny, nie zeskakiwać. - Korzystać z wejść i zejść maszyny do zbioru ogórków. - Wchodzić na maszynę do zbioru ogórków dopiero po otrzymaniu jednostronnego polecenia. - Przy problemach ze skórą nosić rękawice ochronne. - Przy podłączaniu osprzętu nie wkraczać pomiędzy ciągnik i sprzęt. - Ładunek zabezpieczyć na przykład pasami mocującymi, kłonicami.
<p>4.4. Verhalten im Gefahrfall oder bei Störungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reparatur- und Wartungsarbeiten nur bei Stillstand der Maschine und abgestelltem Motor durchführen, - den Arbeitsplatz auf dem Gurkenflieger verlassen, - bei Transportstellung des Gurkenfliegers auf ausreichenden Sicherheitsabstand zu Hochspannungsleitungen (5 m) achten. 	<p>4.4. Postępowanie w wypadku zagrożenia albo przy zakłóceniach</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prace naprawcze i konserwacyjne przeprowadzać tylko po unieruchomieniu maszyny i wyłączeniu silnika. - Zejść ze stanowiska pracy na maszynie do zbioru ogórków. - Przy położeniu transportowym maszyny do zbioru ogórków przestrzegać dostatecznego odstępu bezpieczeństwa od przewodów wysokiego napięcia (5 m).

<p><u>5. Waschen und Sortieren</u></p> <p>Das Waschen und Sortieren erfolgt auf mechanische Art und Weise in einer Kompaktanlage, nach dem die Gurken in eine Annahmewanne abgekippt sind. Das Ableasen der Krüppelgurken erfolgt durch mehrere Arbeitskräfte von Hand an einem speziellen Ableseband. Die fraktionierten Gurken fallen in Großkisten (je 330 kg) und werden nach der automatischen Wägung mittels Gabelstapler abtransportiert.</p>	<p><u>5. Mycie i sortowanie</u></p> <p>Mycie i sortowanie odbywa się mechanicznie w kompaktowym urządzeniu po wrzuceniu ogórków do wanny odbiorczej. Odkładanie ogórków zniekształconych wykonywane jest ręcznie przez kilku pracowników na specjalnym przenośniku do przebijania. Posortowane ogórki wpadają do wielkich skrzyń (każda po 330 kg) i po automatycznym zważeniu zostają odtransportowane przy pomocy wózka podnośnego widłowego.</p>
<p>5.1. Mögliche Gefährdungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrischer Strom - Quetschen, Scheren - Gabelstaplereinsatz - Abrutschen, Stolpern 	<p>5.1. Możliwe zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prąd elektryczny. - Zgniecenie, przycięcie. - Eksploatacja wózka podnośnego widłowego. - Ześlizgnięcie się, potknięcie
<p>5.2. Schutzmaßnahmen und Verhaltensregeln</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gabelstapler nur nach vorheriger Unterweisung und mit Auftrag benutzen (siehe dazu Betriebsanweisung in Anlage 2), - beim Gabelstapler fahren Sicherheitsschuhe tragen, - Verkehrswege freihalten, - auf fahrende Gabelstapler achten, - vor jeder Inbetriebnahme der Anlage Funktion und Vollständigkeit der Schutz- und Sicherheitseinrichtungen überprüfen, - nicht unter das Verleseband greifen, - Schutzgitter nicht hochklappen, - Sicherheitseinrichtungen nicht abbauen, - für Reinigungs-, Reparatur- und Wartungsarbeiten Maschine abschalten und vom Stromnetz trennen, gegen unbefugtes Wiedereinschalten sichern, - vor Wiederinbetriebnahme akustisches Anfahrtsignal abwarten, - nach Abschluss der Arbeiten alle Sicherheitseinrichtungen wieder ordnungsgemäß montieren. 	<p>5.2. Działania ochronne i zasady postępowania</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wózki podnośne widłowe używać tylko po uprzednim przeszkoleniu i na zlecenie (patrz Instrukcja Obsługi w Załączniku nr 2). - Podczas jazdy wózkiem podnośnym widłowym nosić obuwie ochronne. - Nie zastawiać dróg komunikacyjnych. - Zwracać uwagę na wózki podnośne widłowe będące w ruchu. - Przed każdym uruchomieniem urządzenia sprawdzić działanie i kompletność systemów ochronnych i zabezpieczających. - Nie sięgać pod przenośnik do sortowania. - Nie podnosić kraty ochronnej. - Nie demontować urządzeń zabezpieczających. - Do czyszczenia, napraw i konserwacji maszynę wyłączyć i odłączyć od sieci elektrycznej oraz zabezpieczyć przeciwko ponownemu nieupoważnionemu włączeniu. - Przed ponownym uruchomieniem poczekać na akustyczny sygnał rozruchu. - Po zakończeniu prac wszystkie urządzenia zabezpieczające zamontować ponownie zgodnie z przepisami.
<p>5.3. Verhalten im Gefahrfall oder bei Störungen</p> <ul style="list-style-type: none"> - bei Störung Anlage sofort abschalten (z.B. mit NOTAUS-Schalter), - keine Arbeiten an der elektrischen Anlage durchführen, das ist nur Elektrofachkräften gestattet, - Reparatur- und Wartungsarbeiten nur bei Stillstand der Anlage durchführen, Sicherheitshinweise (z.B. Piktogramme) an der Anlage beachten. 	<p>5.3. Postępowanie w wypadku zagrożenia albo przy zakłóceniach</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przy zakłóceniu urządzenie natychmiast odłączyć (np. WYŁĄCZNIKIEM AWARYJNYM). - Nie przeprowadzać prac przy układzie elektrycznym; dokonywanie tych czynności jest dozwolone tylko wyspecjalizowanym elektrykom. - Prace naprawcze i konserwacyjne przeprowadzać tylko po unieruchomieniu urządzenia; przestrzegać wskazówek bezpieczeństwa umieszczonych na urządzeniu (na przykład piktogramów).

INSTRUKCJA OBSŁUGI

Zakład:

Zakres pracy:

Wózek podnośny widłowy**1. ZAKRES STOSOWANIA**

Eksploatacja wózków podnośnych widłowych

2. ZAGROŻENIA DLA CZŁOWIEKA I ŚRODOWISKA

- niekontrolowane ruchy ze strony nieuprawnionych użytkowników,
- niekontrolowane ruchy z powodu niezamierzonego uruchomienia,
- przewrócenie,
- spadnięcie przedmiotów,
- potrącenie i przejechanie osób i urządzeń,
- zagrożenia dla zdrowia z powodu wysokiej koncentracji spalin (silniki spalinowe).

3. ŚRODKI OCHRONNE I ZASADY ZACHOWYWANIA SIĘ

- Obsługa tylko przez osoby przeszkolone ze stwierdzonymi umiejętnościami i zleceniem.
- Przestrzegać przepisu dotyczącego zapobiegania wypadkom VSG 3.1 i instrukcji obsługi.
- Przed rozpoczęciem pracy zbadać stan pod względem bezpieczeństwa eksploatacji.
- Pojazd uruchamiać tylko z pozycji siedzenia kierowcy.
- Przestrzegać lokalnych ograniczeń prędkości.
- Przestrzegać kodeksu drogowego.
- Unikać niepotrzebnej pracy silnika (niebezpieczeństwo zatrucia).
- Przy odstawieniu lub pozostawieniu pojazdu zaciągnąć hamulec postojowy i wyjąć kluczyk.
- Nie przewozić osób.

4. POSTĘPOWANIE W WYPADKU ZAKŁOCEŃ

Przy uszkodzeniach, które naruszają bezpieczeństwo pracy (awaria hamulców, uszkodzony mechanizm uchwytu ładunków, wyciekający olej itd.), wózek podnośny wyłączyć z eksploatacji; uruchomić ponownie dopiero po prawidłowym usunięciu usterki.

5. POSTĘPOWANIE W RAZIE WYPADKÓW, PIERWSZA POMOC

- Wózek wyłączyć z eksploatacji; ratować rannego według możliwości.
  - Wszczęć działania pierwszej pomocy (zahamować krwawienie, uszkodzone członki unieruchomić, przeciwdziałać reakcji szokowej).
  - Zgłosić wypadek.
- Udzielający pierwszej pomocy:**.....
- Telefon awaryjny:** Lekarz pogotowia ratunkowego:..... Służba ratownicza:.....
- Zawiadomić przełożonego.

6. KONSERWACJA, UTYLIZACJA

Przeprowadzanie napraw zlecać tylko osobom wykwalifikowanym; podczas doglądu i konserwacji przestrzegać instrukcji obsługi.

7. NASTĘPSTWA NIEPRZESTRZEGANIA

Konsekwencje zdrowotne: poranienie, zachorowanie

Data:

Podpis:

